

NIEUWSBRIEF 10

10e editie – dec. 2006. Een uitgave van Heike van Gils vanuit Colombia, en in samenwerking met de rest van de familie van Gils ©

zijn geperst: stiekem zijn ze daardoor behoorlijk afhankelijk geworden van deze overheid (voor gezondheidszorg, onderwijs, infrastructuur etc.) in plaats van de zogenaamde autonomie te hebben bereikt waar de wettelijk recht op hebben. Voor de overheid is dit alleen maar fijn natuurlijk, want zo kunnen ze beter controle uitoefenen over de gemeenschappen (ow ja, en een paar centjes van ze in de broekzak laten glijden ondertussen..). Aan de kant van de gemeenschap: een autonomie hebben is natuurlijk ontzettend moeilijk; een grote

HARD WERKEN EN RELAXEN

Begin oktober was het tijd voor een workshop over de rechten en plichten van de indianen van San Martin de Amacayacu in de context van hun territorium. Via via waren we aan de weet gekomen dat er bij een lokale NGO (die eerst altijd financiële hulp ontving van de nederlandse ambassade, maar door een conflict over de werkwijze werd deze hulp dan maar aan een nieuw opgerichte NGO gegeven die nou ongeveer hetzelfde werk doet..) een meneer werkt die wel geschikt was voor de workshop. Met andere woorden: iemand die ervaring heeft met gemeenschappen en daar ruimschoots geduld mee heeft zonder zijn eigen visie teveel uit te dragen. Hij zou eigenlijk maar drie dagen komen maar is vier dagen gebleven omdat er tussendoor toch wel meer (voetbal-)pauzes werden ingelast dan was gepland. Tja, allereerst was het tussen 11 en 3 eigenlijk niet te harden door de hitte en bovendien zijn de temas natuurlijk wel taaie stof voor mensen die daar niet dagelijks bewust mee bezig zijn en al vele, vele jaren in een overheids-keurslijf

verantwoordelijkheid waarover steeds kritisch moet worden nagedacht.. hoe zullen we alles regelen!? En wie regelt wat? Dan merk je pas dat het hebben van rechten ook heel moeilijk is en een echte autonomie daarom zelden in de praktijk word gebracht! Concrete en directe resultaten heeft zo'n workshop natuurlijk niet; het is meer een stap in een lang proces van erkenning van de geschiedenis die heeft geleid tot de huidige situatie en hoe deze aan te passen of te veranderen voor toekomstige generaties. Langzaam, langzaam werken

met begrippen zoals; autonomie, rechten, territorium, autoriteit, verantwoordelijkheid, inheemse wetgeving, cultuur. Wat betekenen deze begrippen en hoe maken we ze realiteit? Hartstikke moeilijk toch, ga bij jezelf maar na. ☺

Goed, relaxen tussen de workshop door en daarna dus. Er was *masato* in overvloed en er werd gevoetbald. In het kader van de workshop was er dagelijks een dikke maaltijd. Hiervoor werden er dan lokaal de kippen gekocht en de mensen droegen zelf hun casave en bakbanaan bij. In Leticia werd de rijst, suiker, zout, bakolie, snoepjes, etc. gekocht. Wat er over was wordt voor het veldwerk van de territorium afbakening gebruikt.

ASAMBLEA WÔNE

Meteen na de workshop moesten er afgevaardigden van de gemeenschap naar een andere gemeenschap in de Resguardo Mayor van Puerto Narino (het grote reservaat, zeg maar), waar San Martin deel van uit maakt met nog 21 andere gemeenschappen, om een hele belangrijke vergadering van een week bij te wonen over alle temas die er in het reservaat spelen: natuurlijk het gebruik van de natuurlijke bestaansbronnen, onderwijs, gezondheidszorg etc. Ik heb de details niet helemaal meegekregen (ik was zelf expres niet op die vergadering), maar in elk geval is er besloten dat ze voorlopig helemaal geen vergunningen voor extractie van hout, zand etc. gaan uitgeven totdat er meer overeenstemming is met de betreffende gemeenschappen die de bestaansbronnen bezitten. Dat is een mooi begin dacht ik zo!

Ook zou er een nieuwe 'baas' (*curaca mayor*) worden gekozen, omdat de huidige meneer een beetje de corruptie in is gegleden. Hij

werkte bijvoorbeeld mee in het verstrekken van vergunningen voor houtkap voor 'eigen gebruik' terwijl het hout eigenlijk voor de commercie was. Ook was er af en toe geld weg, volgens verschillende gemeenschappen. Er was vooraf een hoop speculatie over wie dat de nieuwe baas zou worden. En jaaaaa.. de gemeente van Puerto Narino (waarmee de Resguardo overlapt en via wie zij toestemming moeten krijgen voor de ontvangst van de overheidssubsidie voor hun eigen projecten) had natuurlijk al een vinger in de pap door bepaalde kandidaten met geld te sponsoren voor hun campagne. Op deze manier kunnen zij later politieke druk uitoefenen op deze kandidaten als zij eenmaal in positie zijn. Dat is dus echt niet de bedoeling, en daarom werd er dan ook unaniem besloten om geen nieuwe baas te kiezen tot volgend jaar. GELUKKIG! De huidige baas kreeg dus flink op zijn falie en terwijl de tranen over zijn wangen biggelden (echt waar..) beloofde hij beter zijn best te doen het komende jaar. Als dat maar waar is dan.. joSE Gregorio Vasquez, de broer van Inez en Maria (nieuwsbrief 3) met wie ik het

meeste samenwerk in San Martin (Jose genaamd) was door heel veel mensen door zijn persoonlijk profiel al aangedragen als de nieuwe 'baas' zonder dat hij zichzelf had aangeprezen als kandidaat. Maarja, omdat er geen verkiezingen waren weten we niet of hij het geworden zou zijn. Voor het komende jaar wil hij zich wel gaan voorbereiden.

Je kunt je voorstellen dat na de zeven dagen zware discussie zonder heel veel eten en slaap, de afgevaardigden afgebroken terug kwamen. Het valt niet mee om met zoveel mensen heel specifieke temas te behandelen, en vaak weten de mensen ook niet goed hun standpunten te verwoorden (zeker al niet in het spaans), en blijven dan maar een half uur door praten zonder duidelijk uit te leggen wat nou eigenlijk hun punt is. Ondertussen is dan de rest alweer afgeleid en onderling een andere discussie begonnen of in slaap gevallen... Ja, en overige organisaties die hun belangen in de Resguardo hebben proberen ook nog de discussie te beïnvloeden, zoals CORPOAMAZONIA, die ook wat te zeggen hebben over de vergunningen voor extractie van bestaansbronnen. Tegen hun werd al heel snel gezegd dat ze nu beter hun biezen konden pakken en voorlopig hun geplande projecten in de Resguardo (precies over het gebruik van de bestaansbronnen) op hun buik konden schrijven. "Kom maar een andere keer terug als er wel de ruimte is voor een dialoog met jullie, nu moeten wij onze eigen zaken eerst regelen". En terecht, toch!? Het event werd afgesloten door een lokale populair band die in het Tikuna zingt. Fantastisch!

MOJOJOI - SOEP

Deze beroemde lokale delicatessie (spreek uit: mohohoi) werd eindelijk eens in mijn bijzijn geogst in San Martin. Geweldig, ik voelde me een ontzettende toerist met mijn foto-impulsen van het hele gebeuren: De mojojoi is een larf van een grote, zwarte kever en leeft alleen in de omgevallen strammen van de *aguaje*-palm, waarvan de vruchten ook heel populair zijn om te eten, jus van te maken of om de pitten te gebruiken als kralen. De larven worden zo'n acht centimeter lang en 2 centimeter dik, bestaan bijna uitsluitend uit olie en vet en zijn zo omdat ze alleen maar dood hout eten. Dat is wel zo'n fijne gedachte bij het doorslikken. Jummie! ☺

MIJN TIKUNA FAMILIE, HOE GAAT HET DAARMEE?

In de derde nieuwsbrief heb ik drie dames voorgesteld die de armbandjes en kettingen gemaakt hebben die jullie hebben mogen ontvangen. Ik schreef toen dat Inez graag een hotelletje zou beginnen. Langzaam aan is zij aan het sparen geslagen om met planken een momenteel nog open deel van haar huis dicht te spijkeren, zodat daar eventueel een loge kan verblijven. Ook heeft ze een goed contact ontwikkeld met de toeristenketen die op dit moment het hoofdkwartier van het National Park huurt en daar zijn hotel heeft. Hierdoor mag Inez nu regelmatig toeristen ontvangen voor de lunch. Haar man heeft buiten een grote tafel getimmerd die daarvoor wordt gebruikt. Met Elenora gaat het ook goed, het huis wat haar man drie jaar geleden is begonnen in elkaar te zetten is nu bijna af. Het huis waar haar familie nu nog verblijft is dan nog voor haar drie schoonbroers, want Maria heeft inmiddels (halsoverkop!) ook een man aan de haak geslagen die op dit moment begonnen is met zijn huis te bouwen. Dat was nogal een rel want die man komt regelrecht uit de coca regio en wie weet wat hij eigenlijk op zijn kerfstok heeft. Bovendien; heeft deze meneer dan eigenlijk wel opeens recht om in de gemeenschap een huis te bouwen? Het werd een lange discussie. Maarja, hevig verliefd dus en dan is moeders raad even niet zo belangrijk. Toch!? Met alle kleintjes gaat het goed en de vrijgezellen maken het ook uitstekend.

Met de oma en de opa gaat het ook goed; hun akker is weer eens uitgebreid. God, hoe houden ze het voll!

HANDEN VOL AAN MIEREN !!

Na (maar) vier maanden papier uitwisselen was er dan opeens alvast 9.000 van de 10.000 dollar van de UNESCO International Basic Science Program voor Heike haar werk met de gemeenschappen Palmeras, Mocagua en San Martin, over de bladsnijmieren en de controle mechanismen. Na het (halve) werk van vorig jaar met die twee dubbeltjes financiering van het Amazonisch Wetenschappelijk Onderzoeks Instituut – SINCHI, mogen we nu de controle mechanismen op grote schaal gaan beoordelen. Het is natuurlijk één ding om 16 planten met een oplossing van knoflook en spaanse pepers te 'beschermen'; maar hoe gaat dit in de praktijk met een halve of hele hectare (wat de normale maat is voor een akker hier)?? Dan komen er natuurlijk andere dingen bij kijken.

Ook mocht ik nog een klein feestje bouwen toen ik weer financiering scoorde voor mijn eigen PhD tesis (3500 euro voor het veldwerk). Mijn PhD tesis is over een ander aspect van de bladsnijmieren apart van het project gefinancierd door de UNESCO, namelijk de ecologie van de mieren in relatie met hun omgeving. Ja ja, ik ben er eindelijk uit met de echte wetenschappers van de universiteit... Het komt nog wel een keer goed met mij, denk ik. ☺